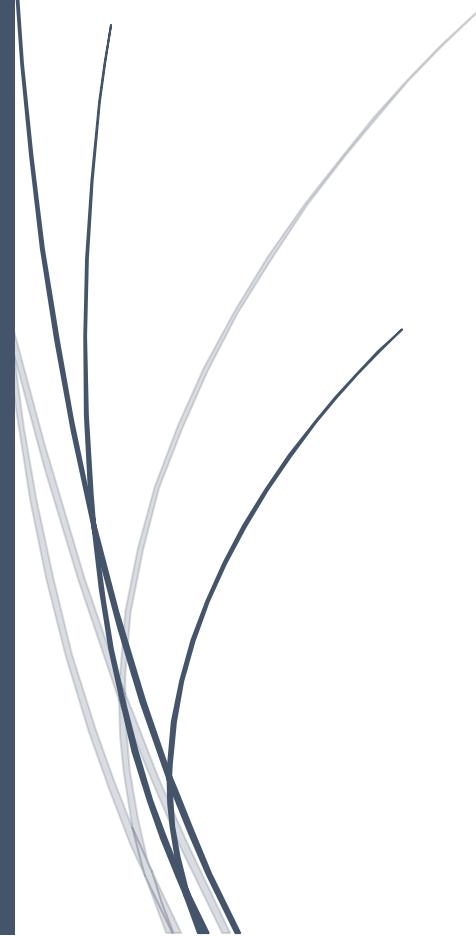

18.06.2020

Planarbeid i Seljord kommune 2020-23

Utkast til planstrategi for Seljord
kommune

Innhald

1	Innleiing.....	2
2	Planstrategien.....	2
3	Plansystemet i Seljord kommune.....	3
	Samanhengen i plansystemet.....	3
	Definisjonar og behandling av planar	4
	Organisering av planarbeid.....	4
	4-årshjul og årshjul	5
4	Utfordringar for Seljord kommune	5
5	Nasjonale og regionale føringar for kommunal planlegging.....	6
	Nasjonale føringar og forventningar.....	6
	Regionale føringar og planar.....	7
6	Kva for planar har vi og kva er under utarbeiding?.....	7
	Kommuneplanen	7
	Geografiske kommunedelplanar	8
	Tematiske kommunedelplanar.....	8
	Andre planar som er under utarbeiding.....	8
7	Behov for endringar eller nye planar?.....	8
	Kommuneplanen	8
	Andre tematiske planar.....	8
8	Prioriterte planar i 2020-23	9

1 Innleiing

Seljord kommune byr på eit mangfald av moglegheiter, men har eit stramt økonomisk handlingsrom i perioden. I økonomiplanperioden fram mot 2023 må ein redusere kostnadane samt auke kommunens inntekter ved innføring av eigedomsskatt. Kommunen vil, til tross for dette, ikkje klare dei økonomiske måltala som kommunestyret har vedteke for kommunen. Samtidig står Seljord kommune ovanfor store utfordringar og prioriteringar knytt til mellom anna demografiske endringar med auke i talet på eldre, færre fødde born, klimaendringar med krav til nye kostnadskrevjande tiltak og auke i forskjellar i levekår. Seljord kommune ligg i eit nytt fylke, Vestfold og Telemark. Fylkessamanslåinga vil og prege denne kommunestyreperioden.

Kommunen har fleire verkemiddel for å påverke samfunnsutviklinga. Får vi til eit godt samspel mellom politikarar og administrasjon, og dei som bur, arbeider, driv friviljug arbeid, besøker og driv næringsverksamhet i Seljord, kan vi få til mye. Målretta, felles innsats gir kraft og resultat. Samskapning og det å løfte saman er vi gode på i Seljord. Høg dugnadsinnsats og vilje til å få til større satsingar har vi lukkast med i tidligare periodar, desse erfaringane må vi taka lærdom av og bringe med oss inn i det som kan verke å vere ei krevjande tid for kommunen.

Planar er verkty for å bli einige om felles mål og prioriteringar og kva vi vil gjere for å nå måla. Planlegging skal sikre openheit, forutsigbarheit og medverknad for alle rørte partar. Planstrategien er ikkje ein plan, men legg føringar for kommunen si planlegging og prioriteringar i denne kommunestyreperioden.

2 Planstrategien

Ifølge plan- og bygningslova skal kommunestyret i starten av sin periode utarbeide ein planstrategi for 4-årsperioden. Planstrategien bør omfatte ei drøfting av kommunens strategiske val knytt til samfunnsutvikling, sjå [utfordringsnotat](#) for Seljord kommune, og mål og strategiar for ønska samfunnsutvikling, sjå [Samfunnssdelen Seljord kommune](#)

Planstrategien skal ta stilling til om gjeldande kommuneplan skal reviderast. Rådmann tilrår at kommuneplanens samfunnsdel vidareførast slik han ligg føre. Denne planen vart utarbeidd gjennom ein god medverknadsprosess i Seljord og vart vedteken i 2017. Planen har 3 fokusområde som fortsatt er like aktuelle som når den blei vedteke.

Arbeidet med ny arealdeler i sluttspurten og kommunedelplanar for dei to store sektorane helse og oppvekst må vurderast då arbeidet med desse ikkje er starta opp, sjølv om dei var prioritert i planstrategien for førra periode.

I planstrategien ligg prinsippa for plansystemet for Seljord kommune. I kommunen er det ønskjeleg å rydde i plantypar og plannivå og styrke planane som styringsverktøy ved å forsterke koplinga mellom plan og økonomi gjennom økonomiplanen. Det er også gjennom gode planar ein får riktige styringssignal og sikrar at dei politiske prioriteringane blir omsett til tiltak.

Forslag til planstrategi skal gjerast offentleg kjent minst 30 dagar før kommunestyret si endelege behandling, jf plan- og bygningslova § 10-1.

3 Plansystemet i Seljord kommune

Samanhengen i plansystemet

Kommuneplanen er det øvste styringsdokumentet. Den består av ein samfunnsdel, ein arealdel og ein fireårig handlingsdel. Planen gir langsiktige rammer for utvikling av kommunesamfunnet og forvaltning av arealressursane i eit 12-årsperspektiv. Planen er førande for meir detaljerte planar og budsjett. Det skal vere sterke koplingar mellom samfunns- og arealdel og mellom samfunnsdel og handlingsdel og økonomiplan.

Samfunnsdelen er den viktigaste overordna planen og verkty for heilskapleg planlegging for berekraftig samfunnsutvikling, politisk styring og medverknad. Langsiktige mål og strategiar.

Arealdelen omfattar heile kommunen, er juridisk bindande og skal sikre at arealbruken bidrar til å nå mål i samfunnsdelen. Består av planomtale, plankart og føresegner og er styrande for reguleringsplanar og utbyggingstiltak.

Økonomiplanen med handlingsdel for kommuneplanen skal gi ein realistisk oversikt over sannsynlege inntekter, forventa utgifter og prioriterte oppgåver. Det skal gå tydeleg fram kva kommunen skal gjere for å nå måla i samfunnsdelen på kort og lengre sikt. Økonomiplanen skal omfatte minst 4 år og reviderast årleg.

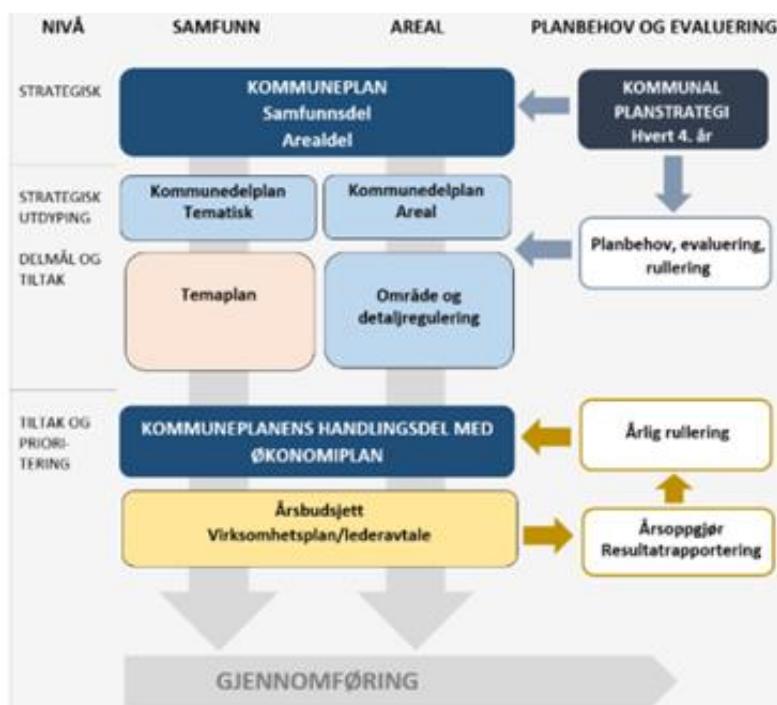
Årsbudsjett konkretiserer økonomiplanen, er inndelt i ein driftsdel og ein investeringsdel.

Kommunedelplanar kan utarbeidast for geografiske område eller tema for å følge opp utvalde mål i samfunnsdelen eller konkretisere arealbruken for eit område.

Reguleringsplan er ein arealplan for eit avgrensa område. Planen består av planomtale, plankart og føresegner.

Områderegulering er ein kommunal plan som brukast der det er krav om dette i kommuneplanen og det er behov for å gi områdevise avklaringar av arealbruk. Kommunen kan overlate til andre å utarbeide planforslag.

Detaljregulering er ein detaljert reguleringsplan for eit avgrensa område.

Definisjonar og behandling av planar

I tillegg til plan- og styringsdokument som er definert i lovverket, er det behov for andre planar. Klare definisjonar av plantypene er avgjerande for effektivitet i planlegginga og for å lette diskusjonane om kva planverkty som er mest nyttige for å løyse ei utfordring. Følgande definisjonar leggast til grunn for planlegging i Seljord og er illustrert i

Figur 1:

- **Melding:** Når det er behov for å drøfte og belyse eit tema som er viktig for utvikling av kommunen, utan at det vert foreslått mål, strategiar eller tiltak.
- **Strategi:** Meir overordna enn temaplanar fordi dei ikkje utviklar tiltak og skal vise retning.
- **Temaplan:** Mest omfattande, har mål, strategiar og tiltak. Ved å definere tiltak, har temaplanar meir direkte økonomiske konsekvensar enn strategiane. For område med behov for brei medverknad, må det vurderast om temaplanen skal utarbeidast som ein kommunedelplan, med dei prosesskrav som gjeld etter plan- og bygningslova.
- **Handlingsplan:** Tiltak for oppfølging av ein allereie vedtatt strategi eller plan. Hovudutval eller formannskap vil difor i hovudsak vedta handlingsplanar. Handlingsplanartil kommuneplan/delplanar reviderast årleg som del av økonomiplanprosessen

Kvart 4. år, i forkant av arbeid med ny planstrategi, utarbeidast eit utfordringsdokument som skal innehalde ein oppdatert folkehelseoversikt jf folkehelselova §§5 og 6.

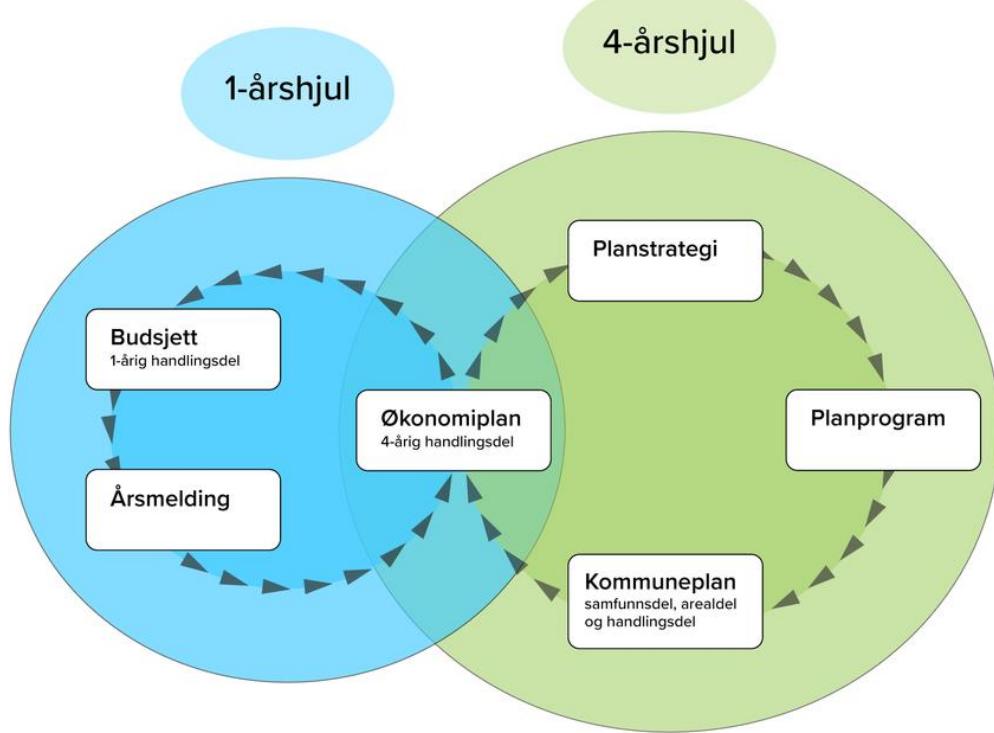
Figur 1 Definisjon av ulike samfunnsplanar (bearbeidd frå Asplan Viak)

Organisering av planarbeid

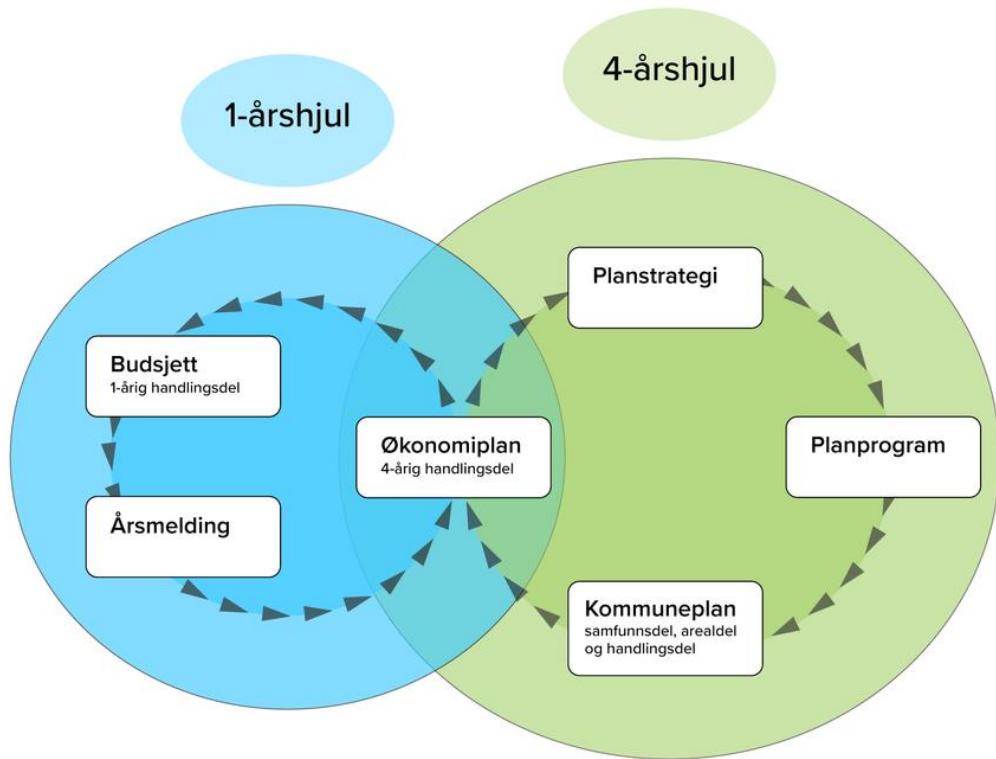
Planarbeid i Seljord kommune skal organiserast som prosjekt. Planarbeidet skal starte med ein enkel prosjektplan som avklarar mandat, plantype, organisering, ressursbruk og oppfølging etter vedtak. For å sikre at planar får reell betydning, er det avgjerande med eit system som sikrar økonomisk inndekning gjennom handlingsplanar som følgast opp i økonomiplanen.

4-årshjul og årshjul

Figur 2 viser korleis planlegging og økonomistyring heng saman gjennom året og gjennom kommunestyreperioden i Seljord kommune. Vesentleg for å lykkast med samankoplinga mellom plan og økonomi er at resultat innanfor tenesteproduksjon, organisasjon, samfunnsutvikling og økonomi vert vurdert opp mot mål i samfunnsdelen kvar vår som grunnlag for ny økonomiplan med handlingsdel.

Figur 2 Fireårshjul og årshjul for plan og økonomi i Seljord kommune

4 Utfordringar for Seljord kommune

Utviklingstrekk og utfordringar for Seljord er oppsummera i eit [utfordringsnotat](#). Notatet peikar på sentrale utviklingstrekk som utfordrar kommunen som tenesteprodusent, organisasjon og samfunnsutviklar:

- Strammare økonomiske rammer, og fleire oppgåver leggast til kommunen.
- Ein negativ utvikling med nedgang i folketal, som gir færre inntektet til å løyse kommunale oppgåver
- Det desentraliserte tenestetilbodet som kommunen har vil bli utfordra.
- Ein må auke tal på arbeidsplassar og skape bulyst.
- Demografisk utvikling –fleire eldre som vil utfordre kommunen sin omsorgskapasitet
- Færre fødte born, og låg del av befolkninga i aldersgruppa 20 - 40 år.
- Klimaendringar, auka fare for flaum og skred.

Folkehelsearbeidet skal bidra til ei samfunnsutvikling som fremmar folkehelse og utjamnar sosiale forskjellar i helse. Kommunen skal ha oversikt over folkehelsetilstanden i befolkninga og legge denne oversikten til grunn for all kommunal planlegging, jf. folkehelselova. Oversikt over folkehelse-tilstanden er omtalt i eige [oversiktsdokument](#) som syner folkehelse utfordringar for Seljord kommune i perioden framover. Sentrale utfordringar:

- Aukande forskjellar i levekår, born i låg inntektsfamiliar og unge uføre.
- Føringer og forventningar om saumlause og tilpassa tenester, medverknad og samskaping

- Fedme, røyk og hjerte-/karsykdommar
- Låg bruk av primærhelsetenesta som følgje av psykiske lidingar og symptom.

5 Nasjonale og regionale føringerar for kommunal planlegging

Nasjonale føringerar og forventningar

Regjeringa legg kvart fjerde år fram nasjonale forventingar til regional og kommunal planlegging. I forventningane for perioden 2019-23 peiker regjeringa på fire store utfordringar:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Regjeringa vil at FN sine 17 berekraftsmål skal vere det politiske hovudsporet for å ta tak i utfordringane, og at dei skal vere ein del av grunnlaget for samfunns- og arealplanlegginga.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

I tillegg er det ei rekke lover og statlege planretningslinjer som legg føringerar for kommunale planlegging og som kan gje grunnlag for motsegn.

Regionale føringerar og planar

Fylkeskommunen erva're regionale folkevalde og har ansvar for å utarbeide regionale planar i samarbeid med kommunane. Fylkeskommunen skal utarbeide sin eigen planstrategi ein gong kvar valperiode med utviklingstrekk og utfordringar i Vestfold og Telemark. Forslag til regional planstrategi har ikkje blitt sendt ut på høyring når dette dokumentet er til politisk handsaming i Seljord kommune.

Fylkeskommunen utarbeider regionale planer for ulike tema med prioriteringar og val for utvikling i regionen. Regionale planer skal leggast til grunn for kommunal planlegging og kan gi grunnlag for

motsegn. Ifølgje Vestfold og Telemark fylkeskommune er det sannsynleg at regional planstrategi vil legge opp til at mange av dei gjeldande regionale planane vil bli vidareført i ny planstrategi.

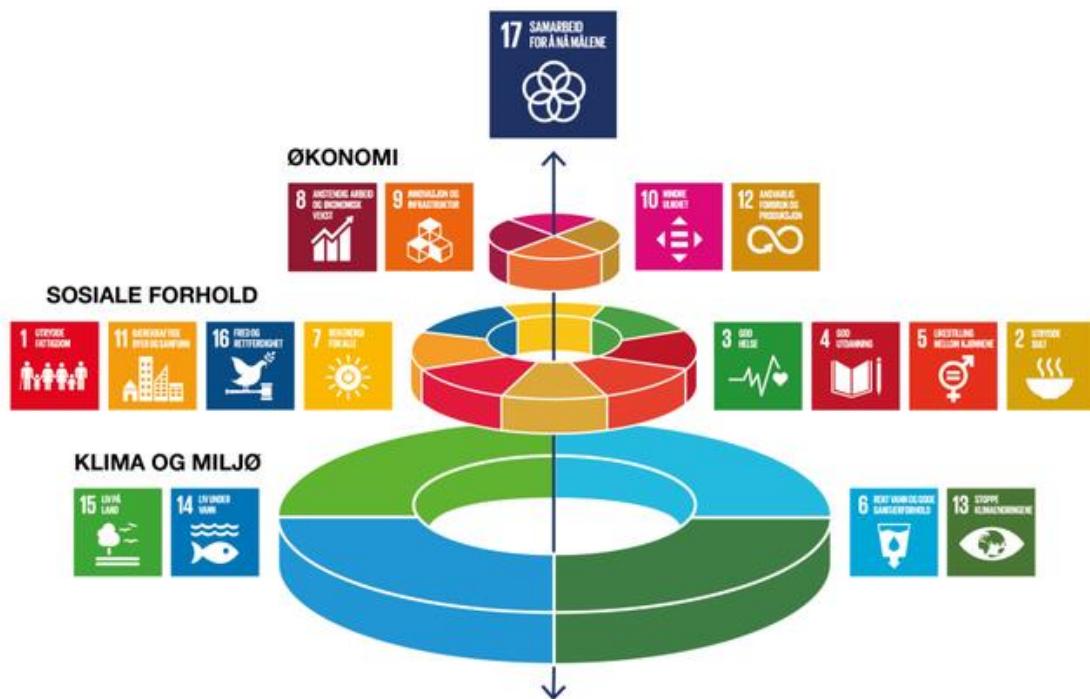
6 Kva for planar har vi og kva er under utarbeiding?

Kommuneplanen

Kommuneplanens samfunnsdel for Seljord vart vedtatt hausten 2017. Planen løftar fram 3 hovudsatsingsområde for ei ønska samfunnsutvikling, med mål og strategiar innanfor desse:

- Seljord i vekst
- Det gode livsløp i Seljord
- Berekraftige Seljord

Berekraftig utvikling er eit overordna mål for samfunnsutviklinga. Berekraftig utvikling handlar om å ta vare på dei behova menneske har i dag utan å øydeleggje framtidige generasjonars mogleheit til å dekke sine behov. Måla i samfunnssdelen vedteken i 2017 reflektera dei tri dimensjonane i berekraftig utvikling: økonomi, sosiale forhold og klima/miljø.

Arealdelen av kommuneplanen skal følge opp samfunnssdelen. Gjeldande arealdel vart vedtatt i 2006. Planprogram for rullering av ny arealdel er godkjent, og ny plan skal etter planen vedtakast siste kvartal 2020.

Geografiske kommunedelplanar

For Seljord sentrum gjeld eigen kommunedelplan (2017). Arealpolitikken i pressområdet Seljord sentrum, er godt ivaretaken gjennom denne planen, som definerer kor sentrumsføremål, fortetting av buområda og ny bustadfelt skal utviklast.

Tematiske kommunedelplanar

I planstrategi vedteken i 2016 blei det bestemt at det skulle utarbeidast to tematiske kommunedelplanar for tenesteområde Oppvekst og Helse- og omsorg. Planarbeidet er ennå ikkje starte opp, og bør difor få fokus tidlig i ny periode. Det er innafor desse sektorane at dei største endringane vil skje med stor del eldre befolkning, og ein reduksjon i tal born i skule og barnehage.

Andre planar som er under utarbeiding

- Kommunen må ha ein trafikktryggleiksplan for å kunne søke om tilskot til tiltak frå fylkeskommunen. Planen er under utarbeiding og vil bli lagt fram til politisk handsaming til hausten 2020.
- Overordna ROS-analyse for Seljord vart vedteken i kommunestyret i 2016, og det ar starta opp eit arbeid for å revidere denne. Forventa ferdigstilling er 2021. Overordnaberedskapsplan vart vedteken i 2018 og reviderast fortløpende ved behov. Etter utbrot av Koronavirus har pandemiplanen blitt oppdatert og endra.
- Hovudplan for Vatn, avløp og overvatn handtering er straks ferdig og forventa lagt fram til politisk handsaming hausten 2020.
- Klima og miljøplan for Vest -Telemark

7 Behov for endringar eller nye planar?

Kommuneplanen

Planressursane i perioden bør prioriterast på bakgrunn av dei utfordringane kommunen står ovanfor. Kommuneplanens samfunnsdel vart utarbeidd gjennom ein brei prosess i 2017. Dei 17 berekraftsmål som regjering peikar på i sine forventningar visar for Seljord kommune sin del, med utgangspunkt i utfordringsnotat og oversikt dokument for folkehelse, at vedteken samfunnsdel har riktige mål og strategiar også for ny kommunestyreperiode.

Arbeidet med ny arealdel vil vere avslutta tidlig i perioden og kommunedelplanar for dei to største sektorane oppvekst og helse- og omsorg bør starte snarleg då dette var prioritert i planstrategien for førre periode. Planane bør bygge opp under føringane i samfunnsdelen.

Andre tematiske planar

Planarbeid krev ressursar, og Seljord kommune har få administrative ressursar til å planlegge, og skape medverknad til gode planprosessar. Det er difor viktig at ein utarbeidar planar som omfattar dei viktige samfunnsområda, og som gir gode styringssignal gjennom mål, strategi og tiltak i utforming av tenestene. Planarbeidet bør også prioriterast nøyne, slik at ein sikrar at det er tilstrekkeleg kapasitet til å gjennomføre det planarbeidet som vert vedtatt på ein god måte.

- *Temaplan for bustadsosialt arbeid:* Det er behov for ein temaplan som avklarar behov for bustader og tenester og fastset korleis kommunen skal ivareta bustadpolitiske og bustadsosiale omsyn. Planen bør ta for m.a. bustadforvaltning, tildeling, finansiering, organisering av bustadsosialt arbeid og bustad-planlegging.
- *Digitaliseringsstrategi:* Det er venta at denne strategien skal vere ferdig innan 2020.
- *Folkehelsestrategi:* Oversikt dokumentet viser utfordringar for folkehelsa. Det er behov for ein strategi som konkretiserer korleis ein skal arbeide for å ta tak i utfordringane.
- *Plan for rehabilitering og habilitering*
- *Plan for velferdsteknologi:* det vil vere naturleg å utarbeide ein eige plan for velferdsteknologi, då temaet omfattar fleire tenesteområdet, både innan helse og oppvekst.

- *Smittevernplan med pandemiplan:* må reviderast i lys av erfaringar frå koronapandemien.

8 Prioriterte planar i 2020-23

Rådmannen si tilråding til prioritering av strategiske, overordna planar i perioden er vist i tabellen under. I tillegg vil det vere behov for fagplanar som i mindre grad omfattar politikk og ikkje er omtalt i planstrategien. Påbegynte planar er vist med feit skrift.

Plan	2020	2021	2022	2023
Kommuneplanens arealdel	X			
Kommunedelplan for helse og omsorg	X	X		
Kommunedelplan for oppvekst	X	X		
Overordna ROS- Analyse for Seljord	X	X		
Temoplan for trafikktryggleik	X			
Hovudplan for Vatn, avløp og overvatn handtering	X			
Temoplan for bustadsosialtarbeid		X	X	
Digitaliseringsstrategi	X			
Folkehelsestrategi		X		
Plan for rehabilitering og habilitering	X			
Plan for smittevern og pandemi	X			
Plan for velferdsteknologi		X		
Handlingsplan for undervisningssektoren i Seljord kommune			X	
Digital strategi for skule og barnehage		X		